

De Vlaming leeft gezonder in 2025: exploratie doelstellingen voor personen met een beperking

Inleiding

Het Vlaams Instituut Mondgezondheid (Gezonde Mond) heeft als opdracht preventieve initiatieven rond mondzorg in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk gewest te initiëren. Eén van de specifieke aandachtsgroepen is hierbij 'personen met een beperking'. Gezonde Mond wenst met dit rapport na te gaan welke specifieke gezondheidsdoelstellingen voor personen met een beperking werden opgesteld door de Vlaamse overheid en of er al preventiemethodieken voor personen met een beperking beschikbaar zijn. Op deze manier kan bij preventieve initiatieven van Gezonde Mond aansluiting gezocht worden bij bestaande doelstellingen en/of initiatieven.

Beleid preventieve gezondheidszorg

Op de website <https://www.zorg-en-gezondheid.be/beleid/beleid-preventieve-gezondheidszorg>, worden de verschillende onderdelen van het beleid preventieve gezondheidszorg vermeld. Onderstaand worden deze opgelijst en wordt nagegaan waar de doelgroep 'personen met een beperking' specifiek wordt vermeld.

- Gezondheidsdoelstellingen en prioriteiten
 - In principe 8 wordt gesproken over aandacht voor specifieke doelgroepen (vb. kwetsbare groepen) en dat het wenselijk is rekening te houden met de karakteristieken van deze doelgroepen bij het bepalen en uitvoeren van preventiestrategieën. Er wordt gekozen voor het principe van proportioneel universalisme.
 - In de subdoelstelling 'Gezondheid in eigen handen' wordt extra aandacht besteed aan kwetsbare groepen, zoals personen met een beperking.
 - Onder de subdoelstelling 'Meer gezondheid in de zorg' wordt een preventief gezondheidsbeleid verwacht dat gericht is op gezondheidswinst bij de cliënten.
 - Onder deze subdoelstelling wordt bijvoorbeeld verwezen naar het project 'Gezonde Gasten' waarbij organisaties in de bijzondere jeugdzorg de kansen op een goede gezondheid voor hun doelgroep vergroten.
- Beleidsinstrumenten
- Bevolkingsonderzoek
- Levensdomeinen en doelgroepen
 - Overzicht levensdomeinen of settings
 - Onderwijs: buitengewoon (kleuter, lager en secundair)
 - Gespecialiseerde zorg: initiatieven beschut wonen
 - Zorg voor personen met een beperking (zowel thuiszorg als (semi-)residentieel))
 - Overzicht doelgroepen
 - Personen met een beperking
- Financiering preventief gezondheidsbeleid

Website www.preventiemethodieken.be

Verder werd de website www.preventiemethodieken.be doorzocht op volgende zoektermen: beperking (111 resultaten) en handicap (7 resultaten). Volgende preventiestrategieën werden hierbij gevonden:

- Eten met een autismespectrumstoornis - tips en tricks
Dit materiaal werd ontwikkeld door Eetexpert.be vzw. Dit is het Vlaams kenniscentrum voor eet- en gewichtsproblemen. Op hun website (<https://eetexpert.be/info/eet-en-gewichtsproblemen/speciale-doelgroepen/#278>) beschrijven zij de situatie van eetproblemen bij personen met autisme. Er werd ook een infofiche ontwikkeld met tools voor hulpverleners. Er kan op termijn vanaf de website van Gezonde Mond een link naar hun website geplaatst worden.
- Weet en eet gezond
Dit is een vormingspakket ontwikkeld door TIEVO vzw (tegenwoordig heet dit Pasform vzw, vormingsorganisatie voor mensen met een verstandelijke beperking en mensen met autisme) en Gezond Leven. Het pakket bestaat uit een informatief spel, een brochure en een begeleidersmap om gezonde voeding te promoten. Het is specifiek bedoeld voor personen met een verstandelijke beperking en de doelgroepen Bijzondere jeugdzorg en Buitengewoon Secundair Onderwijs. Daarnaast organiseren ze ook studiedagen, vormingsmomenten en werd ook een kookboek gelanceerd.
- Alcohol- en drugbeleid in de gehandicaptenzorg
Volgend materiaal werd ontwikkeld door VAD, het Vlaams expertisecentrum voor alcohol, illegale drugs, psychoactieve medicatie, gokken en gamen:
 - Alcohol...zonder boe of bah; Hasj en wiet zonder boe of bah; Wat moet je weten over alcohol; Wat moet je weten over hasj en wiet.
Dit zijn brochures die gemaakt zijn voor volwassenen die op een eenvoudige manier informatie willen (bijvoorbeeld mensen met een beperking, anders lerenden, mensen met een beperkte kennis van het Nederlands).
 - Draaiboek alcohol- en drugbeleid in de gehandicaptenzorg
Dit draaiboek beschrijft de verschillende stappen om een alcohol- en drugbeleid uit te werken in voorzieningen voor personen met een beperking.
 - Verstandelijke beperking en middelengebruik voor de gehandicaptenzorg
Deze folder is bedoeld voor mantelzorgers en begeleiders van mensen met een verstandelijke beperking.
 - Middelengebruik en verstandelijke beperking voor de verslavingszorg
Deze folder is bedoeld voor hulpverleners uit de verslavingszorg.